

Juryrapport VSCD Toneelprijzen
Theaterseizoen 2025-2026

De genomineerden voor de Theo d'Or voor de meest indrukwekkende acteerprestatie in een dragende rol zijn:

Florian Myjer in *The Actor*

Oh Deer - regie: Floor Houwink ten Cate

In *The Actor* laat Florian Myjer zien wat een uitzonderlijke acteur hij is. In zijn eentje roept hij een complete wereld op, puur met spel, verbeelding en precisie. Repetities, herinneringen en het echte leven lopen voortdurend in elkaar over, zonder dat je als toeschouwer precies doorhebt waar het ene eindigt en het andere begint. Juist daarin schuilt de kracht van zijn toneelspel en zijn ongelooflijke talent.

Myjer schakelt razendsnel tussen verschillende rollen, stemmen en emoties. Dat doet hij zo vanzelfsprekend dat het nergens aanvoelt als een trucje. Hij durft te overdrijven, te zoeken, bijna te ontsporen, maar houdt altijd contact met iets authentieks en breekbaars.

Technisch is het spel indrukwekkend, maar wat vooral raakt is de openheid waarmee Myjer zichzelf laat zien. Hij toont de twijfel, de eenzaamheid en het verlangen om gezien te worden, zonder medelijden op te roepen.

Wat blijft hangen, is hoe Florian Myjer zichzelf, met al zijn bravoure en kwetsbaarheid, volledig durft te laten zien. Daarmee laat hij alle facetten van de acteur én de mens schitteren.

Jatou Sumbunu in *Teckel*

Bellevue Producties / Nina van Tongeren - regie: Eva Knibbe, Paulien Geerlings

Je weet dat Jatou Sumbunu een actrice is en dat ze in *Teckel* niet haar eigen verhaal verbeeldt, maar haar spel voelt zo rauw en levensecht dat de voorstelling pijnlijk confronterend is.

Nina van Tongeren schreef een prachtige, urgente tekst over kindermisbruik en ons ongemak rondom het omgaan met slachtoffers van deze misdaad. Sumbunu speelt een jonge vrouw die als tiener jarenlang verkracht is door een oudere man, een gebeurtenis die haar tot op de dag van vandaag vormt. En tot op de dag van vandaag merkt ze op dat de

meeste mensen weggijken als het aankomt op seksueel geweld tegen kinderen, en dat ze er nooit echt voor haar zijn geweest.

Sumbunu speelt het personage levendig en springerig, maar onder die jeugdige gevoelens schemeren constant woede, pijn en somberte door. Het is enorm knap dat Sumbunu die balans tussen licht en donker bewaart, en dat er in haar ogen naast kwetsbaarheid ook een vlam van boosheid flikkert.

Door dit fantastische spel grijpt *Teckel* je zo aan. Sumbunu dwingt je bij het verhaal te blijven en de kwellen waar het personage doorheen gaat als toeschouwer ook enigszins te ervaren. Kijk niet weg, lijkt Sumbunu in elke scène te zeggen. Ook al doet het pijn, kijk niet weg.

Keja Klaasje Kwestro in *F*CK LOLITA* **Het Zuidelijk Toneel - regie: Silke van Kamp**

Zelden heeft de vertolking van een personage zoveel indruk gemaakt als die van Keja Klaasje Kwestro in *F*ck Lolita*. Ze speelt de vrouw die als jong meisje beschreven wordt door de ogen van een seksueel geobsedeerde, volwassen man, in de roman *Lolita* van Vladimir Nabokov. Ze was pas twaalf.

Doordat zij nu het woord krijgt, wordt ze zich vlammend bewust van wat hij van haar gemaakt heeft. Ze is woedend. Gebroken. En opgestaan. Ze herpakt zich voor onze ogen en smijt ons onze eigen verkokerde belangstelling in het gezicht. Kwestro geeft Dolores een diepgang die ver voorbij de woede gaat. Haar personage is geestig, scherp, slim, geraffineerd, behoeftig, wulps, kinderlijk én wijs.

Kwestro geeft haar op vitale, vileine, krachtige wijze gestalte. De manier waarop ze zich afwisselend als prooi en roofdier over het podium beweegt, maakt haar transformatie van slachtoffer naar protagonist telkens voelbaar. Zij bepaalt wie haar horen mag, en wie er naar haar moet luisteren. Kwestro's spel lijkt vanuit het binnenste van ons collectieve bewustzijn te komen, vanuit een diep doorvoelde behoefte om ons los van welk narratief dan ook te kunnen uitdrukken. Met haar oorspronkelijkheid, moed en technische virtuositeit, en de nuance in haar psychologische duiding, belichaamt Keja Klaasje Kwestro onze schreeuwende behoefte aan een eigen stemgeluid.

Manoushka Zeegelaar Breeveld in *Moeder van Europa*

Orkater - regie: Belle van Heerikhuizen

In *Moeder van Europa* schittert Manoushka Zeegelaar Breeveld in haar rol als de sluwe en berekenende keizerin Maria Theresia, die de macht voor zichzelf en haar nageslacht wil veiligstellen. Getooid in de achttiende-eeuwse, fraai versierde kostuums, bestiert en overheerst Breeveld het podium als de majestueuze moeder van Europa. Ze wordt daarbij gedragen door de poëtische tekst vol kwinkslagen en woordspelingen. De kritiek op koloniale denkbeelden zit verpakt in literaire bespiegelingen, waardoor de scherpte pas in tweede instantie binnensijpelt.

Breeveld behoudt in de vele confrontaties en schermutselingen met haar medespelers, haar hoffelijke statigheid in haar overgave aan het personage. In de momenten van vertwijfeling is ze op haar best, als ze een voorzichtige breekbaarheid laat zien en de emoties van haar personage voelbaar maakt. In dit bruisende en indrukwekkende verhaal verknoopt Breeveld op een knappe manier macht aan tederheid, vertwijfeling aan confrontatie. Op het eind, wanneer zij alle kostuums en alle franje van zich afwerpt, bevraagt ze de westerse beschaving waaraan haar rol medeplichtig is.

Manoushka Zeegelaar Breeveld heeft een sterke podiumaanwezigheid en maakt van keizerin Maria Theresia een glansrol.

**De winnaar van de Theo d'Or 2026 voor de meest
indrukwekkende acteerprestatie in een dragende rol is
Keja Klaasje Kwestro voor haar rol in *F*CK LOLITA*.**

De genomineerden voor de Theo d'Or voor de meest indrukwekkende acteerprestatie in een bijdragende rol zijn:

Bram Suijker in *Millennial* | *VREDE*

Theater Oostpool - regie: Hulst & Tarenskeen

In de millennialsatire *Vrede* van Theater Oostpool laat Bram Suijker zich van zijn meest rijkgeschakeerde kant zien. Hij speelt de wat stroeve broer van Gwen, die als de oorlog uitbreekt degene is die verantwoordelijkheid neemt en naar het front gaat. Suijker vertolkt deze rol helder en open. Hij toont scherp dat er ook een zekere naïviteit nodig is voor deze moedige rechtlijnigheid.

Ook speelt hij een verlopen manager in het nachtleven van Ibiza, die zijn beste tijd gehad heeft en die daar prettig laconiek onder is. Suijker treft zijn gierigheid en onverschilligheid met een zeer warme en geestige toets. Daardoor lachen we nergens óm deze figuur met bipolaire randjes, maar altijd mét. Hij treft onwaarschijnlijk prachtig het snijvlak tussen het tragische en het komische. Ten slotte speelt hij nog de duwende Nieuwsuur-presentator, die blind is voor alles behalve zijn eigen jacht op het ontmaskeren van hypocrisie. Ook die kleur pakt Suijker scherp, zodat wij snappen dat die presentator ook maar een product van zijn tijd is.

Met zijn zachtmoedige, oordeelloze en liefdevolle spel, vertolkt hij drie rollen die elk uitgesproken gelaagd zijn. Bram Suijker speelt op de toppen van zijn kunnen.

Ella Kamerbeek in *Trut*

Club Lam - regie: Anouk Beugels

Ella Kamerbeek laat in *Trut* een kant van haar acteren zien die zich niet opdringt, maar langzaam onder je huid kruipt. Waar de voorstelling voortdurend overkookt van activisme, satire en woede, brengt zij een kwetsbaarheid en melancholie binnen die adem en evenwichtigheid geven.

Als Ophelia beweegt ze zich voortdurend tussen ironie en oprechtheid. Ze kan in het ene moment scherp en geestig zijn, om vervolgens volledig open te breken en het persoonlijk te

maken. Ze speelt niet alleen een personage, maar vertegenwoordigt ook een generatie die zich tegelijkertijd bewust, uitgeput, activistisch en verloren voelt.

Zij kiest bovendien niet voor de makkelijke emotionele route. Er blijft altijd iets aarzelends in haar spel, waardoor er gelaagdheid ontstaat. Daarmee laat Kamerbeek een grote veelzijdigheid zien, van absurdistische humor tot intieme tragiek. Met groot spelplezier en een scherp gevoel voor timing schakelt ze moeiteloos tussen verschillende rollen. In alle verschijningsvormen weet zij overtuigingskracht, energie en theatrale precisie te combineren.

Wat haar uiteindelijk zo sterk maakt, is dat ze nooit probeert om het morele gelijk van de voorstelling te illustreren. In plaats daarvan laat ze de menselijke twijfel zien die daaronder schuilgaat. Daarmee brengt ze niet alleen dynamiek en humor aan, maar ook emotionele diepte.

Georgina Verbaan in *Millennial* | VREDE

Theater Oostpool - regie: Hulst & Tarenskeen

In een neoklassieke villa op een spiritueel party-eiland trekt een uitbundige parade aan extraverte feestvierders voorbij, allen even hilarisch als grotesk neergezet. De enige uitzondering daarop is Gwen. Met haar intelligentie en scherpte doorziet ze iedereen. Maar haar superioriteit verhindert haar ook om daadwerkelijk deel te nemen aan het feest.

Wie anders zou dit boegbeeld van de millennials kunnen spelen dan Georgina Verbaan? Niet alleen is ze een van de meest veelzijdige actrices van haar generatie, ze voert onvermijdelijk ook haar oppervlakkige soap-imago ten tonele. Verbaan is vooral bekend van haar film- en televisiewerk, en bewijst in deze rol, als enige totaal onopgesmukt, juist over een volmaakte podiumtechniek te beschikken.

Het is wonderlijk om in de zaal te ervaren welke impact ze het stuk geeft. Vanaf haar opkomst bepaalt ze de energie op het toneel. Verbaan acteert bescheiden, subtiel en minimaal, en toch dresseert ze, met haar houding en aanwezigheid, de aandacht door de ruimte. Verbaan is het oog in de storm van absurdisme die het acteursensemble van Hulst en Tarenskeen optuigt: de plek waar het stil is en helder. Ze geeft daarmee deze over de top geserveerde, doldrieste tragikomedie in haar eentje een zeldzaam diepe zeggingskracht.

Samantha Cherish Wielkens in *Black Joy*

Theater Oostpool en Dawn Collective - regie: Priscilla Vaudelle

In *Black Joy* belichaamt Samantha Cherish Wielkens samen met drie andere Zwarte Nederlandse vrouwen 'joy' als een vorm van protest. In deze voorstelling zien we haar vakmanschap en artistieke zeggingskracht. Het is een acteerprestatie die bij je blijft.

Haar personage, een uitvergrote versie van de actrice zelf, is geestig en betekenisvol. Cherish Wielkens toont een indrukwekkend scala aan emoties, variërend van woede tot humor en ernst. Ze weet dit vloeiend aan elkaar te verbinden. Haar typetjes en fysieke podiumaanwezigheid zijn komisch en worden heel zorgvuldig vormgegeven.

Hoewel haar medespelers alle ruimte krijgen om te schitteren, is Cherish Wielkens het middelpunt. Ze speelt als een kameleonknuffeldier-kanon, iemand die moeiteloos schakelt in emotie en energie. Dat maakt haar acteerprestatie uitmuntend. Cherish Wielkens deelt openhartig ongemakkelijke pijnlijke vragen en herkenbare vreugdevolle anekdotes. Ze is daarmee een intergenerationele spiegel voor veel vrouwen.

De winnaar van de Theo d'Or 2026 voor de meest indrukwekkende acteerprestatie in een bijdragende rol is Samantha Cherish Wielkens voor haar rol in *Black Joy*.

De genomineerden voor de Theo d'Or voor de meest grensverleggende podiumprestatie zijn:

Sue-Ann Bel voor *Bitemarks on her tongue*

Productiehuis Theater Rotterdam - eindregie: Romana Vrede

Het verpletterende *Bitemarks on her Tongue* van performer en multitalent Sue-Ann Bel is een even hilarische als genadeloze afrekening van het 'ik' als maakbaar ideaal. Bel laat met deze solo de enorme reikwijdte van haar kunnen als performer zien. Krachtige beelden combineert ze met scherp fysiek spel en een feilloze tekstbeheersing. Schijnbaar moeiteloos laveert ze tussen speelsheid en een onderlaag van pijn. De interdisciplinaire aanpak en de manier waarop Bel in deze performance eigentijdse identiteit belichaamt is er een van de buitencategorie.

In *Bitemarks on her Tongue* worden goedbedoelde coaching en lifestyleadvies de hoofdpersoon om de oren gesmeten. Terwijl ze het ene kostuum wisselt voor het andere, voltrekt zich een schijnbare transformatie. Die kan echter niet verhullen dat haar innerlijke overtuigingen steeds meer op spanning komen te staan. In haar eentje tovert Bel zo een diepe verscheurdheid tevoorschijn. Ze laat ons proeven van de eenzaamheid die schuilt achter de hedendaagse droom van maakbaarheid.

Centraal staat een iconische scène met Bel in felblonde pruik tegenover een enorme windturbine: euforisch en begeleid door lege hulzen van peptalk, pompt ze op haar hometrainer de existentiële leegte tegemoet. Hoe onontkoombaar dat ook mag zijn, het levert in de handen van Sue-Ann Bel een onvergetelijke podiumprestatie op.

Sarah Janneh voor *Brabo Leone*

**NITE, Theater Utrecht, MusicalMakers - regie: Floor Houwink ten Cate /
Muzikaal leider: Jan van Eerd**

Sarah Janneh heeft met *Brabo Leone* een voorstelling gemaakt die niet alleen persoonlijk en muzikaal indrukwekkend is, het is ook een combinatie van artistieke urgentie, vormonderzoek en emotionele eerlijkheid.

De manier waarop ze disciplines volledig met elkaar verweeft, is bijzonder. De voorstelling beweegt tussen een theaterconcert, persoonlijke monoloog, kleinkunst, spoken word, gospel en rock. Dit alles wordt ingezet als één theatrale taal. Ze laat zien hoe autobiografisch theater meer kan zijn dan een persoonlijke getuigenis. Ze toont haar kwetsbaarheid vanuit een grote openheid, en creëert hiermee herkenning en collectieve emotie. Zonder ergens moralistisch te worden, raakt ze daarmee aan grotere maatschappelijke thema's als identiteit, migratie, mentale gezondheid en de zoektocht naar verbondenheid. De voortdurende verschuiving tussen uitbundigheid en breekbaarheid maakt haar spel onvoorspelbaar en spannend.

Janneh presenteert verschillende culturele invloeden niet als tegenstelling, maar als gelijktijdige werkelijkheid. Brabant en Sierra Leone bestaan naast elkaar op het podium: in taal, muziek, lichaamstaal en ritme. Op deze manier maakt zij theater dat niet vertrekt vanuit één dominante blik, maar vanuit een meervoudige identiteit. Muziek, tekst, beweging en scenografie versterken elkaar continu. Sarah Janneh heeft een nieuwe theatrale vorm gemaakt, die breed, rijk en ontroerend is.

Ensemble DE HOE voor hun werkwijze in *DE SITCOMEBACK* **DE HOE - eindregie: Matthias de Koning**

Het Vlaamse theatercollectief DE HOE imponeerde in 2024 met *Opening Night*, een verbluffende voorstelling over het maakproces van de beroemde, gelijknamige film. In 2025 volgde *De sitcom*, over de makers van een documentaire over het maken van een sitcom. In hun nieuwste voorstelling *De sitcomeback* evalueren de groepsleden hun eigen werk en zichzelf in een therapeutische groepsessie.

De spelers vragen zich af of ze nog op de goede weg zijn. Zijn ze niet te ironisch geworden? Te meta? Kan het niet eens wat luchtiger en oprechter? Het geheel mondt onder meer uit in een hilarische slapstickachtige scène met open- en dichtslaande deuren.

Er is momenteel geen gezelschap in het Nederlands taalgebied dat zichzelf zozeer becommentarieert als DE HOE. Daarmee gaan hun voorstellingen over de essentie van het vak, maar ook over de essentie van deze tijd. Protest begint bij jezelf een vraag stellen. En dan die vraag aan een ander stellen. Dit bevragen van de eigen existentie is ook het uitgangspunt van de speltechniek. De acteurs zijn behalve als personage ook altijd als

zichzelf aanwezig op het podium, en deze methode lijkt elke voorstelling aan raffinement te winnen. Vooral omdat dit bij DE HOE een collectief proces is.

Het ensemble blijft, in de desoriënterende en oergeestige DE HOE-stijl, de mogelijkheden van het ambacht oprekken, en blijft sinds haar oprichting vernieuwen en grenzen verleggen.

Jacobien Elffers & de Superdrum in *SUPERDRUM*

De Veenfabriek en Touki Delphine – regie: Joeri Vos en Rik Elstgeest

Kunstmatige intelligentie en voortdurende technologische ontwikkelingen zijn op dit moment belangrijke thema's voor theatermakers. Maar zelden leidt dat tot theater dat zo spannend en invoelbaar is als *SUPERDRUM*.

In deze voorstelling wanen we ons in een dystopie, waar de laatste mens op aarde alleen nog maar kan communiceren met een supercomputer. Het geloofwaardige en zeer bekwame spel van Jacobien Elffers is een belangrijke factor in het succes van dit werk. Haar constante duet met de druminstallatie van Touki Delphine is indrukwekkend. Mens en machine vervloeien in een intrigerend samenspel, waarbij niet te zeggen valt wie of wat hier de bovenhand heeft.

De voorstelling laat je ervaren hoe het is om samen te leven met supercomputers, en is daarin ook verontrustend. Het geschetste beeld is bizar, toch voelt het tegelijkertijd ook heel dichtbij. We herkennen de relatie die we met technologie om ons heen hebben, maar krijgen ook buikpijn van de teloorgang van de menselijkheid. Is dit wel een toekomstperspectief? Of zijn we op het verkeerde been gezet en is het slechts een waan van iemand die in deze virtuele relaties is gevlucht?

Dat de voorstelling het publiek zo kan doen twijfelen, is een extra bewijs van de kwaliteit. Tegelijkertijd is dat een spannend commentaar op onze tijd, waarin echt en nep steeds dichterbij elkaar liggen.

De winnaars van de Theo d'Or 2026 voor de meest grensverleggende podiumprestatie zijn Jacobien Elffers & de Superdrum.

De Proscenium-achter-de-schermen-prijs 2026 is uitgereikt aan MoMo – Vereniging Motorisch Moment.

Er is behoefte aan herwaardering van de dramaturg, die theaterkunst als een bezielde wetenschapper benadert. Hiermee zorgen we er als sector voor dat het geen ondergewaardeerd vak wordt, maar dat deze essentiële discipline de erkenning blijft krijgen die het verdient. Juist nu, in een tijdsgeest waarin polarisatie hoogtij viert en wetenschap en kunst onder druk staan.

De Vereniging Motorisch Moment (MoMo), opgericht op 1 januari 2026, heeft als doel om de zichtbaarheid en positie van dramaturgie in het veld te versterken. De activiteiten bestaan uit intervisiesessies, (inter)nationaal netwerkontwikkeling en de intensivering van samenwerkingsverbanden met onder andere vakopleidingen en vakbonden.

De stichting behoedt de sector voor structurele onderwaardering van dramaturgische expertise. Zij vindt dat het theaterveld juist gebaat is bij stevige artistieke competenties in vaste posities binnen de sector. Hierdoor kunnen de dramaturgische lijnen van producties uitgediept worden, wat leidt tot kwalitatief hoogwaardiger werk en tot schrijvers en regisseurs die zich beter kunnen ontwikkelen. MoMo ziet het als een sectorbrede verantwoordelijkheid om dramaturgie als vaste expertise en fundamentele waarde op te nemen in beleid en organisatie, een streven dat alleen maar aangemoedigd kan worden.

Met groot plezier kent De Nederlandse Toneeljury de Proscenium-achter-de-schermen-prijs 2026 toe aan MoMo, de vakvereniging van dramaturgen in Nederland.

De Nederlandse Toneeljury voor seizoen 2025-2026 bestaat uit:

Ernestine Comvalius (voorzitter), adviseur, spreker, schrijver | **Peter Hendrikx** (vice-voorzitter), directeur Performing De Nieuwe Oost & Theater a/d Rijn (Arnhem) | **Han van Wieringen**, schrijver, vertaler, criticus | **Tommie van Eck**, zakelijk directeur De Kleine Komedie (Amsterdam) | **Jelle van der Meulen**, hoofd programmering Stadsschouwburg De Harmonie (Leeuwarden) | **Dana Kibbelaar**, directeur-bestuurder Theaterfestival Boulevard & Bosse Nova (Den Bosch) | **Daniëlle Kersten**, directeur Eigen Naam BV | **Mina Etemad**, recensent, freelance journalist, podcastmaker | **Naud van Geffen**, directeur-bestuurder Theater de Vest & Grote Kerk (Alkmaar).

De VSCD Toneelprijzen worden mogelijk gemaakt door de VriendenLoterij

**NEDERLANDS
THEATER FESTIVAL**
3 - 13 SEPTEMBER 2026

VSCD
van en voor
podia

**VRIENDEN
LOTERIJ**
elke dag plezier